

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 1.8. 2006
KOM(2006) 3424 endelig

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

**Retningslinjer
for
afslutning af strukturfondsinterventioner
(2000-2006)**

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

**Retningslinjer
for
afslutning af strukturfondsinterventioner
(2000-2006)**

Indholdsfortegnelse

1.	Afslutning: generelle principper	5
2.	Forud for afslutningen (2006-2008).....	5
2.1.	Ændring af Kommissionens beslutninger	5
2.2.	Ændring af programtillæg	5
2.3.	Forpligtelser til operationer	6
2.4.	Behandling af statsstøtte efter 2006	6
2.5.	Støtteberettigede udgifter	8
3.	Dokumenter, der skal fremlægges ved afslutningen	10
3.1.	Afslutningsdokumenter	10
3.2.	Afslutning af de enkelte fonde	10
3.3.	Frist for fremlæggelse af afslutningsdokumenter	10
3.4.	Følger af for sen fremlæggelse af afslutningsdokumenter	11
3.5.	Ændring af betalingsanmodninger eller den attesterede endelige udgiftserklæring, efter at fremlæggelsesfristen er udløbet	12
4.	Afslutningsdokumenternes indhold	12
4.1.	Attesterede endelige udgiftserklæringer; endelig betalingsanmodning	12
4.2.	Endelig rapport.....	13
4.3.	Afslutningserklæring.....	14
5.	Frigørelse af forpligtelser: anvendelse af n+2-reglen ved afslutning	14
5.1.	Automatisk frigørelse (såkaldt "n+2-regel").....	14
5.2.	Mulighed for genopførelse af bevillinger i tilfælde af force majeure eller en åbenlys fejl	14
6.	Projekter, der ikke er færdige og operationelle på afslutningstidspunktet.....	14
7.	Operationer, der er suspenderet som følge af retslige eller administrative procedurer	15
8.	Beregning af det endelige bidrag	16
9.	Euro	17
Bilag 1	Endelig rapport - Mindstekrav	18
Bilag 2	Vejledning om udarbejdelse og indhold af afslutningserklæring i henhold til artikel 15 i forordning 438/2001	22
Bilag 3	Eksempel på beregning af det endelige bidrag	33

Tillæg 1 Mulighed for genopførsel af bevillinger i tilfælde af force majeure -
CDRR/03/0040/00

Tillæg 2 Betaling af resterende tilskud ved udløbet af programmeringsperioden under bløde
låne ordninger - Kommissionens tjenestegrenes vejledning CDRR/02/0033/00

Tillæg 3 Vejledning om fradrag af tilbagebetalinger i den næste udgiftsanmeldelse og
betalingsanmodning og om udfyldning af tillæg om tilbagesøgninger i henhold til
artikel 8 i forordning (EF) nr. 438/2001 og bilag II hertil CDRR/05/0012/01/EN

1. AFSLUTNING: GENERELLE PRINCIPPER

Disse retningslinjer gælder for afslutning af strukturfondsinterventionerne, dog med forbehold af eventuelle særlige regler for de enkelte fonde på specifikke punkter¹.

Afslutning af interventionerne omfatter finansiel afvikling af resterende fællesskabsforpligtelser ved betaling af forpligtelsens restbeløb til den udpegede myndighed eller udstedelse af en debetnota og frigørelse af en eventuel restsaldo samt tidsrummet, indtil alle Kommissionens og medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser i forbindelse med interventionen eller operationerne er ophørt. Afslutningen berører ikke Kommissionens ret til at træffe afgørelse om finansielle korrektioner.

2. FORUD FOR AFSLUTNINGEN (2006-2008)

2.1. Ændring af Kommissionens beslutninger

Kommissionens beslutninger kan ændres inden slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse, hvis Kommissionen inden denne dato modtager en anmodning om ændring.

De finansieringsplaner, der er vedlagt Kommissionens beslutninger, vil imidlertid ikke blive ændret efter anmodning fra medlemsstaterne, hvis anmodningen indgives efter den i næste afsnit nævnte frist².

Medlemsstater, der ønsker at ændre finansieringsplaner, som er vedlagt Kommissionens beslutninger, skal indsende en anmodning til Kommissionen senest den 30. september 2006, hvis ændringen vedrører overførsler mellem strukturfondene eller mellem programmer. I andre tilfælde skal anmodningen indsendes til Kommissionen senest den 31. december 2006.

2.2. Ændring af programtillæg

Ændringer af programtillægget, der kræver ændring af den finansieringsplan, der er vedlagt Kommissionens beslutning, vil kun kunne tillades, hvis de forelægges Kommissionen inden for den relevante frist som fastsat i punkt 2.1.

Overførsler mellem foranstaltninger inden for samme fond og tilføjelsen af nye foranstaltninger vil være muligt efter 2006 og indtil slutdatoen for støtteberettigelse, forudsat at det ikke kræver ændringer af finansieringsplanen vedlagt Kommissionens beslutning. Medfinansieringssatserne for foranstaltninger kan ændres indtil slutdatoen for støtteberettigelse, forudsat at det samlede beløb for hver finansieringskilde for det prioriterede felt fortsat er det samme. Indtil denne dato kan medlemsstaterne også foretage overførsler mellem offentlige nationale finansieringskilder, forudsat at den nationale offentlige finansiering på prioritetsniveau fortsat er den samme.

---

¹ De juridiske fortolkninger i retningslinjerne fremsættes med forbehold af fællesskabsdomstolens afgørelser om de pågældende bestemmelser. Selv om det er hensigten, at retningslinjerne skal omhandle de fleste af spørgsmålene i forbindelse med en standardafslutning, kan det blive nødvendigt for Kommissionens tjenestegrene at tage specifikke problemer op enkeltvis.

² Dette falder i tråd med Kommissionens modstand mod, at tidligere års finansieringsplaner ændres med tilbagevirkende kraft, jf. CDRR/04/50/00.

Andre ændringer af programtillægget, som ikke kræver ændring af finansieringsplanen vedlagt Kommissionens beslutning, kan foretages og godkendes af overvågningsudvalget, indtil slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse. Ifølge artikel 34, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1260/1999 skal ændringer af programtillæg forelægges Kommissionen senest en måned efter, at de er godkendt af overvågningsudvalget.

Det endelige programtillæg, herunder den vedlagte finansieringsoversigt, skal være i overensstemmelse med Kommissionens beslutning om godkendelse af interventionen, herunder finansieringsoversigten vedlagt Kommissionens beslutning³.

2.3. Forpligtelser til operationer

Da der ikke er fastsat nogen specifik frist for forpligtelser i medlemsstaterne vedrørende udgifter i programmeringsperioden 2000-2006, kan programmyndighederne i princippet indgå sådanne forpligtelser indtil slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse. I praksis er det dog nødvendigt, at forpligtelserne indgås tilstrækkeligt tidligt til, at de endelige støttemodtagere kan gennemføre operationerne og foretage betalingerne senest på slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse.

I henhold til artikel 9, stk. 2, litra b), nr. ii), i forordning (EF) nr. 438/2001, skal beslutninger om godkendelse af operationer være baseret på normale kriterier og procedurer for udvælgelse og godkendelse, der er fastsat for programmet, og medlemsstaterne skal sikre, at erstatningsoperationer er i overensstemmelse med alle gældende europæiske og nationale bestemmelser, inklusive, men ikke begrænset til, regler om forvaltnings- og kontrolsystemer, støtteberettigelse, oplysning og offentliggørelse, samt udbuds-, konkurrence- og miljøregler.

2.4. Behandling af statsstøtte efter 2006

2.4.1. Ændrede statsstøtteregler

1998-retningslinjerne for regional statsstøtte, de nuværende regionalstøttekort for EU-25 for 2000-2006 og de tre gruppefritagelsesforordninger om støtte til uddannelse, beskæftigelse og SMV (herunder FoU-støtte til SMV) samt de minimis-forordningen udløber den 31. december 2006. Det samme gælder FoU-rammen (1996), der for nylig blev forlænget indtil udgangen af 2006.

Kommissionen vedtog den 21. december 2005 nye retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013, tilsvarende passende foranstaltninger i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 1, og et udkast til en gruppefritagelsesforordning om medlemsstaternes støtte til regionale investeringer, som forventes at finde anvendelse på gennemsigtige støtteordninger, og som træder i kraft efter den 31. december 2007.

De nye retningslinjer blev offentliggjort i EU-Tidende den 4. marts 2006⁴. Kommissionen fremsendte den 6. marts 2006 sit formelle forslag til passende foranstaltninger til alle medlemsstaterne. Desuden blev et udkast til Kommissionens forordning om anvendelse af

---

³ Den mulighed, som punkt II.1.1 i Kommissionens meddelelse af 25. april 2003 om forenkling, præcisering, koordinering og fleksibilitet vedrørende forvaltning af strukturpolitikkerne 2000-2006, K(2003) 1255 giver for, i programtillægget, at ændre fordelingen af offentlig og privat finansiering pr. prioriteret felt, som er opført i finansieringsplanen i Kommissionens beslutning, vil efter den 31. december 2006 ikke længere stå åben for medlemsstaterne.

⁴ EUT C 54 af 4.3.2006, s. 13.

EF-traktatens artikel 87 og 88 på medlemsstaterne regionale investeringsstøtte (den såkaldte "gruppefritagelsesforordning") offentliggjort på alle sprog på GD Konkurrencens websted før offentliggørelsen i EU-Tidende.

Ifølge retningslinjerne for regionalstøtte 2007-2013 opfordres medlemsstaterne til at fremlægge et enkelt regionalstøttekort for 2007-2013, som dækker hele deres område, snarest muligt efter offentliggørelsen af retningslinjerne. Kommissionen vil bestræbe sig på at godkende disse regionalstøttekort hurtigst muligt. Under ovennævnte passende foranstaltninger skal alle eksisterende regionalstøtteordninger (investeringsstøtte og driftsstøtte), uden at det berører gruppefritagelsesforordningerne om SMV og beskæftigelse, afvikles pr. 31. december 2006 (de fleste af dem udløber under alle omstændigheder på det tidspunkt).

Når der endvidere, under de passende foranstaltninger, i henhold til ordningerne for miljøstøtte kan tillades regional investeringsstøtte til miljøinvesteringer i henhold til fodnote 29 i EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse, skal medlemsstaterne ændre de relevante ordninger for at sikre, at der kun må ydes støtte efter den 31. december 2006, hvis den er i overensstemmelse med det nye regionalstøttekort, der gælder på det tidspunkt, hvor støtten ydes

Medlemsstaterne skal om nødvendigt ændre andre eksisterende støtteordninger for at sikre, at eventuel regional bonus, som i forbindelse med uddannelsesstøtte, støtte til forskning og udvikling eller miljøstøtte, kun kan ydes efter den 31. december 2006 i områder, som er støtteberettigede efter artikel 87, stk. 3, litra a) eller c), i overensstemmelse med det af Kommissionen godkendte regionalstøttekort, der gælder på det tidspunkt, hvor støtten ydes. Alle medlemsstater undtagen én har bekræftet deres godkendelse af de passende foranstaltninger.

Efter 2006 kan der derfor kun ydes regional investerings- eller driftsstøtte, hvis den falder ind under den nye gruppefritagelsesforordning om gennemsigtig regional investeringsstøtte (under forberedelse), den eksisterende SMV-gruppefritagelsesforordning eller en godkendelsesbeslutning fra Kommissionen efter underretning i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Kommissionen vil ikke betragte underretninger om regional investerings- eller driftsstøtte for perioden efter 2006 som fuldstændige og følgelig ikke træffe beslutning om sådan støtte, før det relevante regionalstøttekort for 2007-2013 er godkendt.

Kommissionen overvejer inden 2007 at forlænge de eksisterende gruppefritagelsesforordninger om støtte til uddannelse, beskæftigelse og SMV med et år, dvs. indtil udgangen af 2007, og at erstatte dem med en "supergruppefritagelsesforordning", således at de sammen med gruppefritagelsesforordningen om regionalstøtte integreres i en enkelt tekst. Denne "supergruppefritagelsesforordning" forudses vedtaget i løbet af 2007. Det forventes også, at der vedtages en ny de minimis-gruppefritagelsesforordning inden 2007.

Under alle omstændigheder vil de støtteordninger, der er fritaget under de nuværende gruppefritagelsesforordninger, herunder de minimis-forordningen, forblive fritaget i en tilpasningsperiode på seks måneder, efter at forordningerne er udløbet. For så vidt som disse gruppefritagelsesforordninger indeholder særlige bestemmelser om støttede områder, finder de pågældende bestemmelser imidlertid kun anvendelse, hvis det berørte område forbliver eller bliver berettiget til regionalstøtte i medfør af det regionalstøttekort, der er gældende på det tidspunkt, hvor støtten officielt bevilges.

2.4.2. Mulighed for forlængelse af regionalstøtteordninger og andre støtteordninger i 2007 og 2008

Som anført i punkt 2.4.1 vil en forlængelse af regionalstøtteordningerne ud over 2006 ikke være mulig, medmindre og før der fastlægges nye regionalstøttekort. Hvis en medlemsstat fortsat ønsker at anvende regionalstøtteordninger efter 2006, bør den give meddelelse herom og ligeledes om de ændringer, der er nødvendige for at overholde retningslinjerne for regionalstøtte 2007-2013, til Kommissionen i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004, om muligt og relevant efter den forenkede anmeldelsesprocedure omhandlet i nævnte forordnings artikel 4, så snart Kommissionen har godkendt de nye kort, og medmindre underretning ikke længere er nødvendig, fordi forlængelsen af ordningen sker efter en gruppefritagelsesforordning.

Den fornyede anmeldelse og tilpasningen af ordningen betyder ikke, at de enkelte støttekontrakter, der den 31. december 2006 eksisterer med modtagerne af støtten, skal ændres efter revisionen af retsakter om statsstøtte. Ved vurderingen af statsstøtten finder de regler anvendelse, som gælder på tidspunktet for bevillingen af støtten, dvs. tidspunktet for den juridisk bindende handling, der giver modtageren ret til at modtage støtten. Hvis en modtager får denne ret inden udgangen af 2006, finder de regler, der er i kraft før 2007, fortsat anvendelse.

2.4.3. Nærmere regler for forlængelse af regionale statsstøtteordninger under strukturfondsreglerne

Hvis en medlemsstat ønsker at ændre en eksisterende støtteordning for at overholde de nye statsstøtteregler (f.eks. for at forlænge varigheden, tilpasse støtteintensiteten til nye regionale støtteløfter som fastlagt i det gældende regionalstøttekort, ændre den endelige støttemodtager eller skifte fra store virksomheder til SMV), bør programtillægget ændres, og især bør statsstøtteoversigten ajourføres for at vise, at ordningen fortsat anvendes lovligt efter statsstøttereglerne.

Såfremt de foretagne ændringer er i overensstemmelse med beskrivelsen af den oprindelige støtteordning i den oprindelige intervention, som Kommissionen har godkendt, og den oprindelige ordnings navn bibeholdes (for at gøre det lettere at identificere ordningen), vil det ikke være nødvendigt at ændre Kommissionens oprindelige beslutning om strukturfondsinterventionen. Kommissionen skal underrettes om denne ændring inden for en frist på en måned og have tilsendt en ændret "statsstøtteoversigt" samt en kopi af Kommissionens brev om godkendelsen af den ændrede statsstøtte, hvis det drejer sig om anmeldt støtte, eller en kopi af de sammenfattende oplysninger, der er fremsendt i overensstemmelse med gennemsigtighedsreglerne under gruppefritagelsesforordningen, hvis støtten er fritaget for anmeldelsespligt under en gruppefritagelsesforordning.

I andre tilfælde, herunder når en medlemsstat ønsker at indføre en ny støtteordning eller ændre formålet med en eksisterende ordning, kræves det, at programmet ændres, og at Kommissionen træffer en officiel beslutning.

2.5. Støtteberettigede udgifter

2.5.1. Slutdato for udgifternes støtteberettigelse

I overensstemmelse med artikel 30, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/1999 fastsættes slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse i beslutningen om fondenes finansielle deltagelse.

I praksis er den seneste slutdato for støtteberettigelse, der er angivet i beslutningerne, generelt den 31. december 2008 eller den 30. april 2009 for udgifter afholdt af organer, der yder støtte i henhold til artikel 9, litra 1), i forordning (EF) nr. 1260/1999 (dvs. støtteordninger efter traktatens artikel 87 og støtte ydet af organer udpeget af medlemsstaterne, hvorved de endelige støttemodtagere er de organer, der yder støtte). Medlemsstaterne bør i programtillægget underrette Kommissionen om, hvor der ydes støtte af organer udpeget af medlemsstaterne.

2.5.2. Forlængelse af fristen for udgifternes støtteberettigelse

Ifølge artikel 30, stk. 2, i forordning 1260/1999 kan Kommissionen udskyde slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse efter behørigt begrundet anmodning fra medlemsstaten i medfør af samme forordnings artikel 14 og 15.

Kommissionen kan forlænge fristen for udgifternes støtteberettigelse i særlige tilfælde, hvor det drejer sig om force majeure, der har alvorlige følger for gennemførelsen af de foranstaltninger, der støttes gennem strukturfondene, eller en åbenlys fejl, der udelukkende kan tilskrives Kommissionen, efter en specifik og behørigt begrundet anmodning fra medlemsstaten. Vejledning om betydningen af force majeure og behovet for en årsagssammenhæng mellem force majeure og gennemførelsen af støtten findes i punkt 2.1 og 2.2 i tillæg 1.

Anmodningen skal indgives inden udløbet af fristen for udgifternes støtteberettigelse sammen med oplysninger, der begrundet forlængelsen. Kommissionen vil undersøge hver anmodning særskilt og eventuelt ændre programmeringsbeslutningen og den deri angivne slutdato for udgifternes støtteberettigelse, hvis der er en direkte årsagssammenhæng mellem begrundelsen og den foreslåede forlængelse. For sen vedtagelse af beslutninger er ikke tilstrækkelig begrundelse for en forlængelse.

Hvis fristen for udgifternes støtteberettigelse forlænges, forlænges fristen for fremlæggelse af afslutningsdokumenterne tilsvarende.

Enhver forlængelse af fristen for udgifternes støtteberettigelse skal tage højde for, at afslutningsdokumenterne skal fremlægges senest femten måneder efter denne frists udløb og i tilstrækkelig god tid inden udløbet af den frist for Kommissionens frigørelse af midler for programmeringsperioden 2000-2006, der måtte blive fastsat i fremtidig lovgivning.

2.5.3. Betaling af støtte under ordninger med bløde lån/rentelettede lån

Dokument CDRR/02/0033/00, som er vedlagt disse retningslinjer som tillæg 2, indeholder vejledning om, hvordan sådanne ordninger behandles ved afslutningen.

2.5.4. Venturekapitalfonde og lånefonde samt garantifonde

Støtteberettigelsesreglerne for udgifter til sådanne fonde fremgår af regel 8 og 9 i bilaget til forordning (EF) nr. 1685/2000, som ændret.

Ifølge punkt 2.6 i regel 8 skal afkast af venturekapitalfonde og lånefonde, der kan tilskrives strukturfondenes bidrag, genanvendes til udviklingsaktiviteter for små og mellemstore virksomheder inden for det samme støtteberettigede område. Ifølge punkt 2.5 i regel 9 vedrørende garantifonde skal den del af strukturfondenes bidrag, der bliver tilbage, efter at garantierne er indfriet, tilsvarende genanvendes til udviklingsaktiviteter for små og

mellemstore virksomheder inden for det samme støtteberettigede område. Forvaltningsmyndigheden bør træffe foranstaltninger til at sikre, at disse regler overholdes efter afslutningen.

Såfremt Kommissionen i forbindelse med venturekapitalfonde, lånefonde eller garantifonde har udbetalt et beløb, der overstiger de støtteberettigede udgifter for sådanne fonde som beregnet ifølge punkt 2.8 i regel 8 og punkt 2.7 i regel 9, tilbagebetales det overskydende beløb til Kommissionen.

3. DOKUMENTER, DER SKAL FREMLÆGGES VED AFSLUTNINGEN

3.1. Afslutningsdokumenter

For at afslutningen kan finde sted, skal medlemsstaterne i henhold til artikel 32, stk. 4, i forordning (EF) nr. 1260/1999 forelægge Kommissionen tre dokumenter for hvert program, nemlig en attesteret endelig udgiftserklæring, herunder en endelig betalingsanmodning, samt en endelig rapport om gennemførelsen og en erklæring om afslutning af interventionen ("afslutningsdokumenterne"). For Det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet (FIUF) skal de fremlagte afslutningsdokumenter også omfatte den statusrapport, der er nævnt i artikel 1 i forordning (EF) nr. 366/2001.

3.2. Afslutning af de enkelte fonde

3.2.1. Kommissionen kan betale restbeløbet for en fond, hvis den har modtaget den endelige betalingsanmodning, afslutningserklæringen og en endelig rapport for fonden. Denne endelige rapport skal indeholde alle de oplysninger om fonden, som kræves i henhold til forordning (EF) nr. 1260/99 og andre gældende forordninger, samt i bilag 1 til retningslinjerne for indholdet af den endelige rapport.

3.2.2. Medlemsstaterne skal dog sammen med den sidste af deres endelige rapporter for hver fond stadig fremsende en endelig rapport om programmet. Denne endelige rapport om programmet skal indeholde de endelige rapporter for de enkelte fonde samt de oplysninger, der kræves i henhold til forordning 1260/99, andre gældende forordninger og bilag 1 til retningslinjerne for programmet som helhed.

3.2.3. Til beregning af tidsfristerne for opbevaring af dokumenter i henhold til artikel 38, stk. 6, i forordning (EF) nr. 1260/99 og til korrektion af den endelige betaling af restbeløbet i henhold til artikel 32, stk. 5, i samme forordning, vil Kommissionen som starttidspunkt for disse frister tage den af følgende datoer, som er gældende: i) datoen for Kommissionens sidste udbetaling, ii) datoen for medlemsstatens tilbagebetaling til en fond, iii) datoen for kompensationen eller iv) datoen for Kommissionens brev vedrørende afslutning, hvis der ikke er betalt et restbeløb, fordi de allerede foretagne betalinger har været tilstrækkelige til at dække udgifterne.

3.3. Frist for fremlæggelse af afslutningsdokumenter

3.3.1. Afslutningsdokumenter fremlægges senest femten måneder efter den slutdato for udgifternes støtteberettigelse, der er fastsat i Kommissionens beslutning om fondenes finansielle deltagelse.

3.3.2. Kommissionen vil betragte afslutningsdokumenter, der - baseret på poststempelen - er fremsendt inden for den gældende frist, som rettidigt modtaget. Når den attesterede

endelige udgiftserklæring indsendes elektronisk, lægges datoen for den elektroniske indsendelse til grund.

- 3.3.3. Hvis et program omfatter operationer vedrørende en fond med forskellige slutdatoer for udgifternes støtteberettigelse, vil tidsfristen for fremlæggelse af afslutningsdokumenterne for den pågældende fond blive beregnet ud fra den seneste eller sidste af disse datoer.
- 3.3.4. Den endelige rapport vedrørende en fond skal fremlægges inden for den gældende frist, selv om der måtte være operationer, som er suspenderet ved retslige eller administrative procedurer.
- 3.3.5. Der kræves ikke fremlagt nogen årlig gennemførelsesrapport for det sidste hele kalenderår, programmet gennemføres, hvis den endelige rapport indeholder et særskilt afsnit om gennemførelsen af programmet i dette sidste kalenderår og en eventuel periode derefter, som ligger forud for slutdatoen for programudgifternes støtteberettigelse.
- 3.3.6. For at der ikke skal herske tvivl, så skal der fremlægges årlige rapporter for årene forud for det sidste hele kalenderår, programmet gennemføres.

3.4. Følger af for sen fremlæggelse af afslutningsdokumenter

- 3.4.1. Kommissionen vil to måneder inden udløbet af fristen for fremlæggelse af afslutningsdokumenterne vedrørende en fond sende medlemsstaterne et brev om, at hvis dokumenterne ikke fremlægges rettidigt, vil den sørge for afslutning på basis af de foreliggende dokumenter og foretage en automatisk frigørelse og en finansiell korrektion som omhandlet i punkt 3.4.2 til 3.4.7 nedenfor.
- 3.4.2. Såfremt alle afslutningsdokumenter for en fond ikke er indsendt inden for den gældende frist, vil delbeløb, for hvilke der er indgået forpligtelse til støtte medfinansieret af den pågældende fond/de pågældende fonde, automatisk blive frigjort senest 6 måneder efter fristen, hvilket giver anledning til tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalte beløb.
- 3.4.3. Hvis den endelige rapport for en fond, herunder de oplysninger, der skal meddeles efter artikel 37, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/99 og andre relevante forordninger, ikke fremlægges inden for den gældende frist, foretages afslutningen på grundlag af den attesterede endelige udgiftserklæring for fonden, idet der tages hensyn til de oplysninger, der er fremlagt i den seneste årsrapport.
- 3.4.4. Hvis afslutningserklæringen for en fond ikke fremlægges inden for den gældende frist, foretages afslutningen på grundlag af den attesterede endelige udgiftserklæring for fonden og den endelige rapport for fonden.
- 3.4.5. Hvis den attesterede udgiftserklæring for en fond ikke er indsendt inden for den gældende frist, afsluttes programmet på grundlag af den seneste gyldige betalingsanmodning for fonden.
- 3.4.6. Hvis den endelige rapport for en fond, herunder de oplysninger, der skal meddeles efter artikel 37, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/99 og andre relevante forordninger, eller afslutningserklæringen for fonden ikke fremlægges, foretager Kommissionen en

finansiell korrektion⁵, også selv om der har fundet en automatisk frigørelse sted. En sådan finansiell korrektion beror ikke på manglende overholdelse af fristen for fremlæggelse af disse dokumenter, men snarere på manglende fremlæggelse af dokumenterne, hvilket er en alvorlig hindring for Kommissionens vurdering af interventionen og rigtigheden af de udgifter, der er anmeldt.

3.5. Ændring af betalingsanmodninger eller den attesterede endelige udgiftserklæring, efter at fremlæggelsesfristen er udløbet

Medlemsstaterne vil ikke få tilladelse til at ændre den endelige betalingsanmodning eller attesterede udgiftserklæring, efter at fristen for fremlæggelse af dem er udløbet. Kommissionen kan anmode om, at en medlemsstat berigtiger den endelige betalingsanmodning eller den attesterede endelige udgiftserklæring, for så vidt som det drejer sig om fremlæggelse af yderligere oplysninger eller tekniske berigtigelser, som vedrører udgifter, der er forelagt Kommissionen inden udløbet af fremlæggelsesfristen. Kommissionen giver i så fald medlemsstaten to måneder til at foretage berigtigelsen. Hvis berigtigelsen ikke foretages inden for disse to måneder, går Kommissionen videre med afslutningen på grundlag af de oplysninger, den er i besiddelse af ved udgangen af denne tomåneders periode.

4. AFSLUTNINGSDOKUMENTERNES INDHOLD

4.1. Attesterede endelige udgiftserklæringer; endelig betalingsanmodning

4.1.1. Generelt princip

En attesteret endelig udgiftserklæring, herunder en endelig betalingsanmodning, udarbejdes i den form, der er anført i bilag II til Kommissionens forordning (EF) nr. 438/2001. De anmeldte udgifter skal vedrøre udgifter, som betalingsmyndigheden skal betale eller allerede har betalt, og som skal svare til betalinger, der er afholdt af de endelige modtagere, og som er dokumenteret af kvitterede fakturaer eller regnskabsdokumenter med tilsvarende bevisværdi, jf. artikel 32, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1260/1999. De betingelser, som betalingsmyndigheden skal kontrollere ved attestering af den endelige udgiftserklæring, fremgår af den model, der er foreskrevet i bilag II til forordning (EF) nr. 438/2001, artikel 9 i samme forordning og vejledningen om afslutningserklæringen i bilag 2 til nærværende retningslinjer.

Den endelige udgiftserklæring skal være ledsaget af oversigten over tilbagebetalte beløb omhandlet i bilag II til forordning (EF) nr. 438/2001. Dokument CDRR/05/0012/01 indeholder vejledning om oversigten over tilbagebetalte beløb og er vedlagt som tillæg 3 til disse retningslinjer.

Medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om beløb, der tilbagebetales mellem fremlæggelsen af den endelige udgiftsanmeldelse og betalingsanmodning og den endelige betaling fra Kommissionen, så Kommissionen kan fratække dem. Sådanne tilfælde vil i afslutningsdokumenterne være identificeret som sager under retslig behandling eller vedrørende uafklarede uregelmæssigheder. Beløb, der ved afslutningen potentielt skal tilbagebetales, opføres i Kommissionens regnskab som udestående fordringer.

---

⁵ På grundlag af Kommissionens beslutning K(2001) 476 om retningslinjer for anvendelsen af artikel 39, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1260/1999.

Medlemsstaterne skal derfor også underrette Kommissionen om beløb, der tilbagebetales efter fremlæggelsen af den endelige udgiftsanmeldelse og efter afslutning af programmet, og de skal tilbagebetale strukturfondsbidraget til Kommissionen.

For det acontobeløb, der er udbetalt til medlemsstaterne efter artikel 32, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/1999, skal der foreligge dokumentation i form af betalinger foretaget af endelige støttemodtagere, senest når der anmodes om betaling af restbeløbet af støtten⁶.

4.1.2. Anvendelse af renter af acontobeløbet

Som det fremgår af betragtning 42 i forordning (EF) nr. 1260/1999, betragtes et eventuelt renteaflast af det acontobeløb, der udbetales efter artikel 32, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/1999, som indtægter for den pågældende medlemsstat, og det skal i medfør af artikel 32, stk. 2, tredje afsnit, af betalingsmyndigheden afsættes til den pågældende intervention. Det kan indgå i det nationale bidrag enten som tillæg til eller erstatning for den forudsete nationale offentlige medfinansiering.

For Peace-programmet og fællesskabsinitiativer kan omkostninger ved transnationale finansielle transaktioner medfinansieres af strukturfondene efter fradrag af renter, der er indtjent på acontobeløbet⁷. For globaltilskud er debetrenter, som den udpegede formidler betaler før udbetalingen af det endelige restbeløb af støtten, også støtteberettigede efter fradrag af renter indtjent på acontobeløbet⁸.

Den endelige rapport skal vise beløbene og de aktiviteter, som sådanne renteaflast er anvendt til.

4.2. Endelig rapport

Den endelige rapport skal gøre det muligt for Kommissionen at kontrollere, om beslutningen, som ændret, vedrørende interventionen er behørigt gennemført, og om målene for programmet er nået.

Inden rapporten sendes til Kommissionen, skal den være gennemgået og godkendt af overvågningsudvalget, jf. artikel 35, stk. 3, litra e), i forordning (EF) nr. 1260/1999.

Den endelige rapport skal indeholde de oplysninger, der er beskrevet i artikel 37, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1260/1999 og andre gældende forordninger. Hvilke oplysninger der som minimum skal fremlægges i den endelige rapport, fremgår af bilag 1 til disse retningslinjer. Den endelige rapport skal indeholde nærmere oplysninger om de samlede udgifter, som betalingsmyndigheden skal betale eller allerede har betalt, og som skal svare til betalinger foretaget af den endelige modtager, samt bidraget fra hver fond for hver foranstaltning og hver operation⁹. For operationer, der ved fremlæggelsen af den endelige rapport måtte være suspenderet som følge af en retslig eller administrativ procedure, gives der nærmere oplysninger om arten af de pågældende sager og de beløb, det drejer sig om, i den endelige rapport. Den endelige rapport skal også indeholde nærmere oplysninger om indtægter, der er

---

⁶ Jf. punkt 8 i "n+2"-meddelelsen af 18. august 2003, K(2003) 2982.

⁷ Regel 3 i forordning (EF) nr. 1685/2000, som ændret.

⁸ Regel 3 i forordning (EF) nr. 1685/2000, som ændret.

⁹ For Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget kræves der ikke detaljerede oplysninger om de enkelte operationer i den endelige rapport, såfremt medlemsstaten efter anmodning stiller dem til rådighed for Kommissionens tjenestegrene.

fratrukket ifølge regel 2 i bilaget til forordning (EF) nr. 1685/2000, som ændret. Beløbene i afsnittet om den finansielle gennemførelse skal være i overensstemmelse med den attesterede endelige udgiftserklæring og den endelige betalingsanmodning.

Ifølge artikel 37, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1260/1999 har Kommissionen en frist på fem måneder fra modtagelsen af den endelige rapport til at underrette medlemsstaten, hvis den ikke finder den endelige rapport, herunder sammenhængen i de finansielle oplysninger, tilfredsstillende, og om grundene hertil, mens rapporten uden en sådan underretning anses for godkendt. Hvis Kommissionen finder den endelige rapport utilfredsstillende, meddeler den medlemsstaten dette og indleder en dialog med den, så medlemsstaten får mulighed for at forbedre den endelige rapport. Hvis medlemsstaten ikke forbedrer den endelige rapport som forlangt, kan Kommissionen beslutte at foretage finansielle korrektioner¹⁰.

4.3. Afslutningserklæring

En vejledende model til afslutningserklæringen er vist i bilag III til forordning (EF) nr. 438/2001. Erklæringen udarbejdes i overensstemmelse med artikel 38, stk. 1, litra f), i forordning 1260/1999 og kapitel V i forordning (EF) nr. 438/2001. Bilag 2 til disse retningslinjer indeholder en specifik vejledning om udarbejdelsen af afslutningserklæringen og dennes indhold.

5. FRIGØRELSE AF FORPLIGTELSE: ANVENDELSE AF N+2-REGLLEN VED AFSLUTNING

5.1. Automatisk frigørelse (såkaldt "n+2-regel")

Meddelelsen om "n+2" af 18. august 2003 gælder med de nødvendige ændringer for afslutningen.

5.2. Mulighed for genopførelse af bevillinger i tilfælde af force majeure eller en åbenlys fejl

Ifølge finansforordningens artikel 157 kan frigjorte bevillinger genopføres i tilfælde af en åbenlys fejl, der udelukkende kan tilskrives Kommissionen, eller i tilfælde af force majeure, der har alvorlige følger for gennemførelsen af de foranstaltninger, der støttes gennem strukturfondene. Der kan findes vejledning om anvendelsen af denne regel i dokument CDRR/03/004000, som er vedlagt disse retningslinjer som tillæg 1, og i "n+2"-meddelelsen.

6. PROJEKTER, DER IKKE ER FÆRDIGE OG OPERATIONELLE PÅ AFSLUTNINGSTIDSPUNKTET

Forvaltningsmyndigheden, formidlerorganet, betalingsmyndigheden og medlemsstaten har pligt til at sikre, at de medfinansierede produkter og ydelser leveres, og at de anmeldte udgifter faktisk er afholdt og korrekte, i overensstemmelse med principperne for forsvarlig økonomisk forvaltning.

Medlemsstaten skal i den endelige rapport anføre en oversigt over de operationer for hver foranstaltning, der ikke er færdige eller ikke er operationelle på afslutningstidspunktet set i

---

¹⁰ På grundlag af Kommissionens beslutning K(2001) 476, jf. ovenfor.

forhold til de erklærede mål for operationen, beslutningen om ydelse af støtte til operationen og eventuelle betingelser, der knytter sig til operationen¹¹. Oversigten skal vise:

- *Operationer, der ikke vil blive medfinansieret af fællesskabsfonde i den næste programmeringsperiode:* Medlemsstaten bør forpligte sig til for egen regning at sikre, at alle operationer, der ikke er færdige eller ikke er operationelle, fuldføres eller gøres operationelle senest to år efter udløbet af fristen for fremlæggelse af den endelige rapport. Medlemsstaten bør efter disse to år underrette Kommissionen om, hvorvidt hvert af disse projekter er fuldført eller blevet operationelt. For de operationer, der ikke er fuldført eller blevet operationelle efter denne toårs periode, træffer Kommissionen de nødvendige foranstaltninger til at få fællesskabsmidlerne tilbagebetalt
- *Operationer, der forudses medfinansieret af fællesskabsfonde i den næste programmeringsperiode:* Medlemsstatens myndigheder skal på tydelig vis udarbejde en separat og detaljeret beskrivelse af operationen for hver programmeringsperiode. Operationen bør opdeles på mindst to særskilte, identificerbare finansielle og fysiske eller udviklingsmæssige faser svarende til de pågældende to "interventioner". Formålet hermed skal være at sikre en gennemsigtig implementering og overvågning og at lette kontrollen. Hvis den første del af operationen ikke fuldføres eller ikke bliver operationel i den første programmeringsperiode, kan udgifter i forbindelse med, at den fuldføres eller gøres operationel, godkendes i den anden programmeringsperiode, forudsat at betingelserne for medfinansiering og støtteberettigelse er opfyldt (medtagelse i det andet program, juridisk og finansiell forpligtelse i medfør af en beslutning truffet af den ansvarlige myndighed). I sådanne tilfælde bør medlemsstaten sikre, at det samme arbejde ikke medfinansieres to gange af fællesskabsfondene.

7. OPERATIONER, DER ER SUSPENDERET SOM FØLGE AF RETSLIGE ELLER ADMINISTRATIVE PROCEDURER

For hver operation, der er genstand for en retslig procedure eller en rekurs med opsættende virkning, skal medlemsstaten - inden udløbet af fristen for fremlæggelse af den attesterede endelige udgiftserklæring, herunder en endelig betalingsanmodning, og den endelige rapport om gennemførelsen af programmet - tage stilling til, om operationen helt eller delvist skal:

- udgå af programmet og/eller erstattes af en anden operation (eventuelt fra en overprogrammering) inden udløbet af fristen; efter at Kommissionen er underrettet om, at operationen udgår eller erstattes, er medlemsstaten fortsat ansvarlig for eventuelle følger af de udgåede eller erstattede operationer, såsom finansielle konsekvenser eller uerholdelige fordringer; eller
- bibeholdes i programmet. Efter fremlæggelsen af den attesterede endelige udgiftserklæring for et program kan en operation, der er genstand for en retslig procedure eller en rekurs med opsættende virkning, ikke erstattes af en anden operation, heller ikke selv om det måtte dreje sig om en operation fra en overprogrammering, der eventuelt er fuldført inden slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse.

---

¹¹ For Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget er det ikke nødvendigt at fremlægge denne oversigt sammen med den endelige rapport, såfremt medlemsstaten stiller den og de øvrige oplysninger nævnt i punkt 6 til rådighed for Kommissionens tjenestegrene efter anmodning.

Erstatningsoperationer skal udvælges i overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, litra b), nr. ii), i forordning (EF) nr. 438/2001. Medlemsstaterne skal sikre, at erstatningsoperationer er i overensstemmelse med alle gældende europæiske og nationale bestemmelser, inklusive, men ikke begrænset til, regler om forvaltnings- og kontrolsystemer, støtteberettigelse, oplysning og offentliggørelse samt udbuds-, konkurrence- og miljøregler.

Hvis en retslig procedure eller en rekurs med opsættende virkning vedrører uregelmæssigheder, bør uregelmæssigheder, der ligger over den gældende tærskel, indberettes til OLAF i overensstemmelse med artikel 3 i forordning (EF) nr. 1681/94, som ændret ved forordning (EF) nr. 2035/2005. OLAF bør også underrettes om, hvorledes uregelmæssighederne forfølges, herunder beslutningen om, at operationen skal udgå af programmet eller erstattes af en anden, eller tilbagebetaling eller ikke-tilbagebetaling af uberettiget udbetalte beløb, jf. nævnte forordnings artikel 5, stk. 1, og artikel 5, stk. 2. Der skal gives oplysninger om behandlingen af alle uregelmæssigheder i en oversigtstabel som omhandlet i punkt 1.2 i bilag 2 til disse retningslinjer. Det skal bemærkes, at medlemsstaten for uregelmæssigheder, der ligger over tærsklen for indberetning til OLAF, og for hvilke tilbagebetaling er umulig, skal forelægge Kommissionen en særlig meddelelse i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1681/94, som ændret. Udgifter, som det ikke er muligt at få tilbagebetalt i forbindelse med uregelmæssigheder under tærsklen, kan medtages i den endelige udgiftsanmeldelse og vil ikke være omfattet af undersøgelsen efter nævnte forordnings artikel 5, stk. 2.

De resterende maksimumsbeløb, som skal betales af Kommissionen eller tilbagebetales af medlemsstaten for de suspenderede operationer, udgør en udestående forpligtelse for medlemsstaten og Kommissionen, indtil der foreligger en endelig afgørelse fra de ansvarlige nationale myndigheder. Medlemsstaten skal derfor holde Kommissionen underrettet om resultatet af den retslige procedure eller rekursen. I overensstemmelse med resultatet af den retslige procedure, og i givet fald efter undersøgelse af sagen i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1681/94, som ændret, foretages der yderligere betalinger, eller allerede betalte beløb tilbagebetales, eller også bekræftes allerede foretagne betalinger, hvis en anmodning i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1681/94, som ændret, imødekommes.

8. BEREGNING AF DET ENDELIGE BIDRAG

Fællesskabets bidrag kan for hver fond særskilt betraget ikke overstige det mindste beløb på hvert af følgende niveauer:

(1) For foranstaltninger, det mindste af følgende to beløb:

a) det beløb, der fremkommer ved på de anmeldte støtteberettigede udgifter at anvende den sats for Fællesskabets medfinansiering, der er fastsat i forbindelse med den endelige finansieringsplan for foranstaltningen, eller

b) det beløb, der i den attesterede endelige udgiftserklæring er anmeldt som Fællesskabets bidrag til den endelige støttemodtager (som er betalt eller skal betales til den endelige støttemodtager),

idet Kommissionen ved beregningen af det endelige bidrag ikke vil begrænse beløbene under a) og b) til niveauet for de tilsvarende beløb for foranstaltninger i programtillæggets finansieringsplan.

- (2) For prioriterede felter, Fællesskabets bidrag som anført i finansieringsplanen for den sidste beslutning, Kommissionen har vedtaget, forhøjet med 2 %, uanset tildelinger til overgangsområder og ikke-overgangsområder¹².
- (3) For programmer, den bevilgede støtte, særskilt for overgangsområder og ikke-overgangsområder.

Under alle omstændigheder kan Fællesskabets bidrag for hver fond særskilt betraget ikke overstige det af medlemsstaten forlangte beløb, hvis dette er mindre end det af Kommissionen beregnede skyldige beløb.

I bilag 3 til disse retningslinjer gives der et eksempel på beregning af det endelige bidrag.

Når det endelige bidrag er beregnet, underretter Kommissionen medlemsstaten om det restbeløb, der skal betales eller tilbagebetales, og anmoder om medlemsstatens bemærkninger hertil. Hvis det beløb, som skal betales af Kommissionens tjenestegrene, er lavere end det beløb, der er krævet af medlemsstaten, og hvis der ikke kan opnås enighed med en medlemsstat om det restbeløb, der skal betales eller tilbagebetales, eller hvis medlemsstaten ikke svarer på Kommissionens anmodning om bemærkninger inden for den af Kommissionen fastsatte frist, vil Kommissionen foretage en finansiel korrektion ved en beslutning i henhold til artikel 39 i forordning (EF) nr. 1260/99.

9. EURO

Kommissionens forordning (EF) nr. 643/2000 fastsætter nærmere regler for anvendelsen af euroen i forbindelse med strukturfondenes budgetmæssige gennemførelse, herunder afslutningsdokumenterne.

---

¹² Denne fleksibilitet følger sig til den, medlemsstaterne har som følge af, at de kan ændre finansieringsplanerne for deres programmer indtil udgangen af 2006, jf. punkt 2.1 i disse retningslinjer, og deres programtillæg indtil slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse. Begrundelsen for den er, at den finansielle programmering ifølge programmeringsreglerne for perioden 2000-2006 skal ske efter prioriteret felt fordelt på år, og at det ikke er muligt at ændre finansieringsplanerne for tidligere år. Kommissionens forslag for programmeringsperioden 2007-2013 omfatter ikke finansiel programmering efter prioriteret felt fordelt på år, og denne yderligere fleksibilitet er derfor kun relevant for programmerne i perioden 2000-2006.

Bilag 1

Endelig rapport Mindstekrav

Basisoplysninger

CCI-nr.:

Mål nr. / Fællesskabsinitiativ:

Medlemsstat / Region:

Interventionens navn:

Programmeringsår:

Forvaltningsmyndighed:

Betalingsmyndigheder:

Dato for overvågningsudvalgets godkendelse:

*Dækker rapporten også 2008?*¹³

---

¹³ Denne periode kan forlænges med fire måneder, hvis det er fastsat i Kommissionens beslutning om fondenes bidrag til organer omhandlet i artikel 9, litra l), i forordning 1260/1999.

Operationelle rammer

- (1) Vigtige ændringer i de generelle betingelser i perioden 2000-2008, som er relevante for gennemførelsen af interventionen, herunder:
  - a) vigtigste økonomiske og sociale tendenser
  - b) ændringer i nationale, regionale og sektormæssige politikker
  - c) ændringer i den politiske mål 3-referenceramme.
- (2) Hvis relevant, deres følger for den indbyrdes sammenhæng mellem støtten:
  - a) fra de forskellige fonde
  - b) fra fondene og fra andre finansielle instrumenter (fællesskabsinitiativer, EIB-lån, EUGFL-Garantisektionen, osv.).

Gennemførelse af prioriterede felter og foranstaltninger for hver af fondene

- (3) Beskrivelse af resultaterne i forhold til de specifikke målsætninger og mål.
- (4) Kvantificering af de tilsvarende indikatorer (når de kunne kvantificeres i det operationelle program/enhedsprogrammeringsdokumentet og programtillægget):
  - a) fysisk / output
  - b) resultat
  - c) virkningerpå det relevante niveau (program, prioriteret felt eller foranstaltning).

Finansiell gennemførelse

- (5) Oversigtstabel(ler) (som i givet fald kan suppleres med diagrammer), der viser:
  - a) for hver foranstaltning, de samlede attesterede udgifter, der allerede er betalt eller skal betales¹⁴ af betalingsmyndigheden, og det tilsvarende fællesskabsbidrag fordelt på projekter¹⁵ (i et bilag). Denne oversigt skal specielt vise:
    - projekter, der ikke er færdige eller ikke operationelle på afslutningstidspunktet, med angivelse af, om de forudses medfinansieret af fællesskabsfonde i den næste programmeringsperiode

---

¹⁴ Samlede omkostninger eller samlede offentlige udgifter afhængigt af den valgte løsning. De attesterede udgifter skal svare til betalinger, som de endelige støttemodtagere faktisk har foretaget, dokumenteret ved betalte fakturaer eller tilsvarende kontrollerbare bevisdokumenter.

¹⁵ For Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget kræves der ikke detaljerede oplysninger om de enkelte operationer, såfremt medlemsstaten efter anmodning stiller dem til rådighed for Kommissionens tjenestegrene.

- projekter, der er suspenderet som følge af retslige eller administrative procedurer

b) de finansielle resultater i forhold til den sidste godkendte finansieringsplan ved anvendelse af de finansielle indikatorer (artikel 36, stk. 2, litra c), hvis relevant med angivelse af forpligtelser, der er frigjort efter "n+2"-reglen (artikel 31, stk. 2, andet afsnit)

c) de samlede udgifter fordelt på interventionsområder på foranstaltningsniveau (artikel 36, stk. 1).

- (6) Foranstaltninger, der er finansieret af EUGFL, Garantisektionen, og som vedrører artikel 33 i forordning (EF) nr. 1257/1999, opføres med det samlede beløb for den finansielle gennemførelse.
- (7) Foranstaltninger finansieret af FIUF opføres med det samlede beløb for den finansielle gennemførelse og i overensstemmelse med bilag IV til Kommissionens forordning (EF) nr. 366/2001 af 22. februar 2001.

Administration og forvaltning

- (8) Skridt, som forvaltningsmyndigheden og overvågningsudvalget har taget for at sikre kvalitet og effektivitet i gennemførelsen, herunder:

a) overvågning, finanskontrol (daglig forvaltningskontrol) og evalueringsforanstaltninger, herunder ordninger for dataindsamling

b) sammenfattende beskrivelse af vigtige problemer (ud over dem, der eventuelt er nævnt under punkt 1), der måtte have vist sig ved forvaltningen af interventionen, og de foranstaltninger, der måtte være truffet, herunder:

- foranstaltninger som følge af bemærkninger eller henstillinger om tilpasninger (artikel 34, stk. 2) fra Kommissionen efter de årlige gennemgangsmøder

- foranstaltninger som følge af bemærkninger eller anmodninger om korrigerende foranstaltninger (artikel 38, stk. 4) fra Kommissionen efter det årlige revisionsmøde, særlig med hensyn til finansielle virkninger af eventuelle konstaterede uregelmæssigheder

c) anvendelse af teknisk bistand

d) foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at potentielle støttemodtagere og offentligheden er blevet gjort bekendt med interventionen (artikel 46), særlig hvad angår kommunikationshandlingsplanen som opstillet i programtillægget (punkt 3.1.1. i bilaget til forordning 1159/2000).

- (9) Resumé af resultaterne af de vigtigste evalueringer, der er foretaget af programmet, herunder f.eks. tematiske evalueringer, og eventuelle foranstaltninger, der er truffet vedrørende fremsatte henstillinger.

- (10) Erklæring fra forvaltningsmyndigheden om opståede problemer og de skridt, der er taget for at sikre:
- a) forenelighed med Fællesskabets politikker, herunder konkurrencereglerne og reglerne for offentlige udbud, beskyttelse og forbedring af miljøet, fjernelse af uligheder og fremme af ligestilling mellem mænd og kvinder (artikel 12)
  - b) hvis relevant, koordinering af alle Fællesskabets strukturinterventioner, såsom EF-støtterammen (artikel 17, stk. 1) og mål 2-enhedsprogrammeringsdokumentet (artikel 19, stk. 2, andet afsnit).
- (11) Resultater og finansiering af (hvis relevant):
- a) store projekter
  - b) globaltilskud. Der bør også gives oplysninger om små globaltilskud til ngo'er og andre lokale partnere (artikel 4, stk. 2, i forordning 1784/99).

Bilag 2

Vejledning om udarbejdelse og indhold af afslutningserklæring i henhold til artikel 15 i forordning 438/2001

1. FORBEREDELSE AF AFSLUTNING

1.1. Forvaltningsmyndigheder og formidlende organer

- modtager anmodninger om endelig betaling af støtte fra alle endelige støttemodtagere, hvad angår udgifter der er afholdt frem til udgangen af 2008 (eller et eventuelt andet tidspunkt)
- gennemfører forvaltningskontrol i henhold til artikel 4 i forordning 438/2001 for at kontrollere, at udgifterne er støtteberettigede og i overensstemmelse med lovgivningen
- udarbejder endelig udgiftserklæring for programmet og indsender den til betalingsmyndigheden
- sikrer, at udgiftserklæringen er afstemt, og vil kunne afstemmes, med posterne i regnskabssystemet for programmet, og at der er et passende revisionsspor helt frem til den endelige støttemodtager både for Fællesskabet og de nationale fonde
- kontrollerer i anmodningen om endelig betaling for hver foranstaltning den EU-støtte, der reelt er udbetalt eller skal betales til de endelige støttemodtagere
- sikrer, at alle fejl/uregelmæssigheder er blevet behandlet tilfredsstillende i forbindelse med:
  - kontrol, der er foretaget i henhold til artikel 4 i forordning 438/2001
  - kontrol, der er foretaget i henhold til artikel 10 i forordning 438/2001
  - revisioner, der er gennemført af andre nationale organer
  - revisioner, der er gennemført af Europa-Kommissionen
  - revisioner, der er gennemført af Revisionsretten.

(Punkt 3.6 forklarer, hvad der menes med "tilfredsstillende behandling" af fejl/uregelmæssigheder)

Det bør bemærkes, at det i mange af ovennævnte punkter drejer sig om opgaver, som skal udføres regelmæssigt i forbindelse med gennemførelsen af operationerne.

1.2. Betalingsmyndigheder

- udsteder den endelige udgiftsattest for programmet i den i bilag II i forordning 438/2001 foreskrevne form (se punkt 4.1 i retningslinjerne for afslutning)
- sikrer, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger fra forvaltningsmyndigheden til at attestere, at de anmeldte beløb er nøjagtige, støtteberettigede og i overensstemmelse med lovgivningen
- sikrer, at betingelserne i artikel 9, stk. 2, i forordning 438/2001 er opfyldt
- sikrer, at alle fejl/uregelmæssigheder er blevet behandlet tilfredsstillende, og at svagheder, der er fundet ved revisionerne, er afhjulpet, og henstillingerne på baggrund af revisionerne er efterlevet
- anmoder om yderligere oplysninger og/eller foretager egen kontrol om nødvendigt
- udarbejder en oversigtstabel på basis af oplysningerne i debitorbogholderiet, der føres i henhold til artikel 8 i forordning 438/2001, og angiver
  - a) i hvert enkelt tilfælde, hvor der er beløb der mangler at blive tilbagebetalt, eller som er uinddrivelige:
    - den pågældende operation og foranstaltning
    - referencenumret, hvis det drejer sig om en uregelmæssighed
    - det beløb, der skal tilbagebetales (fordelt på fællesskabsbidrag og nationalt bidrag)
    - året for indledningen af tilbagebetalingsproceduren
    - om der i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning 1681/94 er givet meddelelse om beløb, der ikke kan inddrives
  - b) i hvert enkelt tilfælde, hvor beløb er blevet tilbagebetalt:
    - den pågældende operation og foranstaltning
    - referencenumret, hvis det drejer sig om en uregelmæssighed, der er givet meddelelse om i henhold til forordning 1681/94
    - det beløb, der er tilbagebetalt (fordelt på fællesskabsbidrag og nationalt bidrag)
    - året, hvor det tilbagebetalte beløb blev fratrukket udgifterne anmeldt til Kommissionen.

Tabellen skal indeholde referencerne vedrørende alle uregelmæssigheder, der er meddelt i henhold til forordning 1681/94, undtagen dem, hvor der ikke er foretaget udbetalinger til den endelige støttemodtager.

1.3. Organer med ansvar for stikprøvekontrol i henhold til artikel 10 i forordning (EF) nr. 438/2001

- Fuldstændig endelig stikprøvekontrol af operationerne.
- Sikrer, at den stikprøvekontrol, der udføres på stedet, for det pågældende program omfatter:
  - mindst 5 % af de samlede støtteberettigede udgifter
  - passende udgifter pr. år i den pågældende periode
  - en passende blanding af operationstyper og -størrelser
  - operationer, der er gennemført gennem de vigtigste formidlende organer og af de vigtigste endelige støttemodtagere, således at disse organer/støttemodtagere kontrolleres mindst en gang,

og at stikprøvekontrollen er fordelt jævnt over programperioden.

- Evaluerer arten af de fundne fejl for at fastslå, om det er systematiske fejl. En systematisk fejl er en fejl, der gentager sig på grund af alvorlige svagheder i de forvaltnings- og kontrolsystemer, der skal sikre korrekt regnskabsførelse og overholdelse af regler og forskrifter.
- Hvis der ved den gennemførte kontrol er påvist et problem af systematisk art, skal der foretages yderligere passende kontrol for at fastslå og kvantificere problemets omfang.
- Hvis der ved kontrollen er fundet en fejlfrekvens på over 2% af de kontrollerede udgifter, skal det overvejes at foretage yderligere kontrol for bedre at fastslå og kvantificere problemets omfang.
- Sikrer, at henstillinger på baggrund af revisioner gennemført af Europa-Kommissionen og/eller Revisionsretten vedrørende det arbejde, som organerne med ansvar for stikprøvekontrol udfører i henhold til artikel 10, efterleves fuldt ud.

2. Det uafhængige organs arbejdsopgaver i forbindelse med afslutningserklæringen

Afslutningserklæringen indeholder en udtalelse fra det uafhængige organ, der er udpeget i henhold til artikel 38, stk. 1, litra f), i forordning 1260/1999 ("det uafhængige organ"), om den endelige udgiftserklæring og betalingsanmodningen vedrørende restbeløbet. Den er baseret på kontrol, der er gennemført efter artikel 10 i forordning 438/2001, på revisioner gennemført af andre nationale organer og EU-organer samt eventuelt yderligere revisionsarbejde, det uafhængige organ selv har gennemført. Der skal foreligge en afslutningserklæring for hvert program inden for den frist, der er fastsat i punkt 3.3.2 i retningslinjerne for afslutning. I forbindelse med flerfondsprogrammer kan der udarbejdes en særskilt afslutningserklæring for hver fond. I særlige tilfælde, hvor det af institutionelle årsager ikke er muligt for en medlemsstat at fremlægge en enkelt erklæring for en fond, kan Kommissionen på anmodning fra medlemsstaten give tilladelse til fremlæggelse af flere erklæringer. Der vil blive givet yderligere vejledning om afslutningen af INTERREG-programmerne.

Det anbefales, at det uafhængige organ udfærdiger udtalelsen i overensstemmelse med teksten til konklusionen i den vejledende model i bilag III til forordning 438/2001. Hvis den foreslår udtalelsen udfærdiget på en anden måde, skal den på forhånd have søgt om tilladelse fra Kommissionens tjenestegrene.

Det arbejde, der skal udføres af det uafhængige organ, afhænger af den struktur, der er etableret med henblik på at opfylde forordningens krav og navnlig af, om det uafhængige organ også har været ansvarligt for at gennemføre systemrevisioner og/eller stikprøvekontrol efter artikel 10.

De oplysninger, der er tilgængelige for det uafhængige organ, og det arbejde, det udfører, skal gøre det muligt med rimelig sikkerhed at besvare følgende spørgsmål vedrørende det pågældende program:

2.1. Revision af forvaltnings- og kontrolsystemer i henhold til artikel 10 og 16 i forordning 438/2001

- 1) Hvilke organer har foretaget revisionsarbejdet?
- 2) Var de tilstrækkeligt uafhængige af forvaltnings- og betalingsmyndighederne og forvaltningsorganerne til at undgå interessekonflikter?
- 3) Er kvaliteten af revisionsarbejdet tilfredsstillende (metode, personalets kvalifikationer, gennemført arbejde og rapportindhold)?
- 4) Er der gennemført revision hos alle de vigtigste organer, der har været inddraget i gennemførelsen af programmet?
- 5) Er der om nødvendigt gennemført korrekt risikoanalyse ved udvælgelse af reviderede organer?
- 6) Er alle de svagheder, der er fundet ved revisionerne, afhjulpet, og er henstillingerne på baggrund af revisionerne efterlevet?
- 7) Blev det i nogen af revisionsrapporterne konkluderet, at der var væsentlige mangler ved forvaltnings- og kontrolsystemerne, som kunne få konsekvenser for, om de udgifter, til hvis afholdelse der er ydet støtte blev afholdt efter forskrifterne?
- 8) Hvis svaret til punkt 7 er bekræftende, er der i så fald taget passende skridt til at afhjælpe svaghederne og identificere og foretaget korrektion af alle uforskriftsmæssige udgifter?
- 9) Hvis der ikke er taget passende skridt, hvor stort er i så fald det udgiftsbeløb, som skønnes at være berørt, og som ikke er blevet korrigeret?
- 10) Bekræfter revisionsrapporterne tilstedeværelse af et pålideligt regnskabssystem og et tilstrækkeligt revisionsspor?

2.2. Stikprøvekontrol af udgifterne i henhold til artikel 10 i forordning 438/2001

- 1) Hvilke organer gennemførte kontrollen?

- 2) Var de tilstrækkeligt uafhængige af forvaltningsinstanserne til at undgå interessekonflikter?
- 3) Er kontrolkvaliteten tilfredsstillende og i overensstemmelse med Kommissionens vejledning CDRR n° 03-0034-00 (metode, personalets kvalifikationer, gennemført arbejde og rapportindhold)?
- 4) Hvor stor en procentdel af de samlede oplyste støtteberettigede programudgifter har været omfattet af kontrol?
- 5) Er denne procentdel stor nok til at opfylde de krav, der er fastsat i artikel 10 i forordning (EF) nr. 438/2001?
- 6) Er det kun udgifter, der har været underkastet dybtgående kontrol på stedet og helt frem til de endelige støttemodtagere, som er regnet med, hvad angår den minimale procentdel? Hvis ikke, er dette berettiget i henhold til den i punkt 3 nævnte vejledning?
- 7) Er det kun udgifter, der er kontrolleret fuldt ud eller ved stikprøver i overensstemmelse med godkendte revisionsnormer, som er regnet med, hvad angår den minimale procentdel?
- 8) Var metoden for udvælgelse af operationer, der skulle kontrolleres i overensstemmelse med forordningen? Har kontrollen navnlig sikret en passende dækning pr. år, pr. foranstaltning og pr. type og størrelse af operation samt operationernes koncentration på de vigtigste formidlende organer og endelige støttemodtagere? Er der taget højde for eventuelle risikofaktorer?
- 9) Hvor mange fejl/uregelmæssigheder blev der fundet, hvor vigtige var de, og hvor stort var det berørte udgiftsbeløb?
- 10) Er alle de fejl og uregelmæssigheder, der er fundet ved kontrol, blevet afhjulpert tilfredsstillende (punkt 3.6 forklarer, hvad der menes med "tilfredsstillende behandling" af fejl/uregelmæssigheder)?
- 11) Havde nogle af fejlene eller uregelmæssighederne en systematisk karakter? Var der navnlig en høj fejlfrekvens? Blev der i bekræftende fald truffet de nødvendige foranstaltninger for at foretage yderligere passende kontrol for at finde andre lignende tilfælde og korrigere alle ikke-støtteberettigede udgifter eller iværksætte passende opkrævningsprocedurer og forhindre nye uregelmæssigheder?
- 12) Var fejlfrekvensen over 2 %? Hvis ja, blev stikprøven i så fald udvidet til andre udgifter i populationen?
- 13) Hvor stort et udgiftsbeløb er berørt af fejl eller uregelmæssigheder, der ikke er afhjulpert tilfredsstillende?
- 14) Bekræfter kontrolresultaterne, at der foreligger et tilstrækkeligt revisionsspor?
- 15) Tyder kontrolresultaterne på betydelige svagheder i forvaltnings- og kontrolsystemet? Hvis ja, er der i så fald truffet passende afhjælpende foranstaltninger, og er der sket en korrektion af de berørte udgifter? Hvis ikke, har det uafhængige organ i så fald et grundlag for angive de berørte udgifter.

2.3. Revisioner gennemført af andre nationale organer eller EU-organer

- 1) Er der tilstrækkelig dokumentation for, at enkelte tilfælde af fejl og uregelmæssigheder er behandlet tilfredsstillende (jf. pkt. 10 ovenfor)?
- 2) Blev der fundet fejl eller uregelmæssigheder af systematisk karakter? Er der i bekræftende fald tilstrækkelig dokumentation for, at de nødvendige foranstaltninger blev truffet (jf. pkt. 11 ovenfor)?
- 3) Viser revisionsrapporterne betydelige svagheder i forvaltnings- og kontrolsystemet? Er der i bekræftende fald tilstrækkelig dokumentation for, at de nødvendige foranstaltninger blev truffet for at afhjælpe problemerne og korrigere de berørte udgifter?

2.4. Afslutningsprocedure for betalings- og forvaltningsmyndighederne

Det uafhængige organ skal erklære, om det har eller ikke har rimelig sikkerhed for, at den endelige udgiftserklæring og anmodningen om udbetaling af den sidste del af EU-støtten ikke er behæftet med betydelige fejl. Det skal derfor kontrollere den procedure, der er anvendt af betalings- og forvaltningsmyndighederne til udarbejdelse af den endelige udgiftserklæring for at sikre, at udgiftsbeløbet er i overensstemmelse med de anvendte regnskabssystemer og baseret på tilstrækkelige bilag, samt at de fulgte procedurer giver rimelig sikkerhed for, at kun de støtteberettigede udgifter er medtaget.

Hvad angår den endelige udgiftserklæring og anmodningen om endelig betaling, skal det uafhængige organ navnlig kontrollere:

- at der fremlægges dokumentation i henhold til reglerne
- at beregningerne er korrekte
- at den endelige erklæring er i overensstemmelse med erklæringerne fra de forvaltningsmyndigheden og de formidlende organer
- at der er kompatibilitet med de gældende finansielle tabeller i den senest gældende beslutning
- at der er overensstemmelse med de finansielle oplysninger, herunder oplysninger om uregelmæssigheder, i den endelige rapport om gennemførelsen af programmet.

3. OPLYSNINGER, DER SKAL INDGÅ I AFSLUTNINGSERKLÆRINGEN

Ifølge artikel 38, stk. 1, litra f), i forordning (EF) nr. 1260/1999 skal den erklæring, der forelægges ved afslutningen af programmet, indeholde et sammendrag af konklusionerne af den kontrol, der er gennemført de foregående år, og en udtalelse om, hvorvidt betalingsanmodningen vedrørende restbeløbet er holdbar, og hvorvidt de pågældende operationer har været lovlige og formelt rigtige.

Artikel 16 i forordning 438/2001 foreskriver, at afslutningserklæringen ledsages af en rapport med alle de relevante oplysninger, der ligger til grund for erklæringen, herunder et resumé af alle kontroller, der er udført af nationale organer og fællesskabsorganer, og som var til

rådighed for det uafhængige organ. Bilag III til forordningen indeholder en model til selve erklæringen.

I det følgende angives, hvilke nærmere oplysninger Kommissionen gerne ser indføjet i den ledsagende rapport. Der er tale om oplysninger, der skal være tilgængelige for det uafhængige organ med henblik på udarbejdelse af afslutningserklæringen, og de udgør det minimum af oplysninger, der er nødvendige for at Kommissionen kan vurdere, om de afgivne erklæringer er pålidelige.

3.1. Nærmere oplysninger om det uafhængige organ

Navn, titel, tjeneste og yderligere oplysninger (om nødvendigt) for at etablere funktionel uafhængighed i forhold til forvaltnings- og betalingsmyndigheden og de formidlende organer.

3.2. Nærmere oplysninger om programmet

Titel, fond, periode og CCI-nummer.

3.3. Opsummering af kontrol, der er gennemført efter artikel 10

I forbindelse med flerfondsprogrammer bør oplysningerne opdeles efter hver enkelt fond.

Nærmere oplysninger om de organer, der har gennemført kontrol (revision af forvaltnings- og kontrolsystemer/udgiftskontrol)

- For systemrevisioner:
  - Reviderede organer og revisionsår.
  - Vigtigste resultater og konklusioner.
  - Opfølgning for at kontrollere, at henstillingerne er efterlevet.
- For kontrol af operationer:
  - Antal kontrollerede operationer fordelt på år for gennemførelse af kontrollen og på foranstaltning.
  - Udgifter, der er kontrolleret, fordelt på år for anmeldelse af udgiften (enten af den endelige støttemodtager eller af betalingsmyndigheden) og på foranstaltning.
  - Procentdelen af udgifter, som er kontrolleret i forhold til de samlede støtteberettigede udgifter, der er anmeldt til Kommissionen.
  - Fejlfrekvens for stikprøverne af de udgifter, der skal kontrolleres i forbindelse med programmet, fordelt på foranstaltning.

3.4. Arbejde, der er gennemført af det uafhængige organ (ud over punkt 3)

(Vejledende liste)

- Revision hos organer, der har gennemført kontrol efter artikel 10

- Revision af afslutningsproceduren for forvaltnings- og betalingsmyndighederne eller de formidlende organer.
- Undersøgelse af debitorbogholderiet, der føres i henhold til artikel 8 i forordning 438/2001.
- Gennemgang af rapporter udarbejdet på baggrund af den kontrol, der er omhandlet i punkt 2.2. (det specificeres pr. kategori, hvilke rapporter der er modtaget og gennemgået), og gentaget eller alternativ kontrol af deres pålidelighed, hvis det er relevant.
- Gennemførelse af yderligere stikprøvekontrol af transaktioner, hvis det er relevant.
- Gennemgang af rapporter udarbejdet af andre nationale revisionsorganer eller fællesskabsrevisionsorganer (det specificeres pr. kategori, hvilke rapporter der er modtaget og gennemgået).
- Gennemgang af oplysninger vedrørende opfølgning af revisionsresultater og behandling af uregelmæssigheder.
- Gennemgang af andre modtagne oplysninger (specificer arten af de supplerende oplysninger).

3.5. Begrænsningerne i forbindelse med omfanget af det uafhængige organs undersøgelse

Som nævnt i modellen til en afslutningserklæring, er knyttet som bilag til forordningen, angives ethvert forhold, der har begrænset omfanget af det uafhængige organs undersøgelse som omhandlet i punkt 4. Eksempler på sådanne forhold findes i den vejledende model (systematiske problemer, forvaltningssvagheder, manglende revisionsspor, manglende bilag og verserende retssager). Andre eksempler kunne omfatte utilstrækkelige procedurer til indsamling af oplysninger eller utilstrækkelig uafhængighed hos de kontrolansvarlige. Dette er imidlertid ikke nogen udtømmende liste. De anslåede berørte udgifter og den tilsvarende EU-støtte skal angives.

3.6. Behandling af fejl og uregelmæssigheder

Det skal angives, om konstaterede fejl og uregelmæssigheder er blevet behandlet tilfredsstillende. "Behandlet tilfredsstillende" betyder:

- at uregelmæssighederne om nødvendigt er indberettet i henhold til forordning (EF) nr. 1681/94
- at fejlen/uregelmæssigheden er blevet korrigeret ved fradrag i udgiftsanmeldelsen, eller at der er iværksat inddrivelse af uretmæssigt udbetalte beløb (med efterfølgende tilbagebetaling til Kommissionen af inddrevne beløb efter artikel 8 i forordning 438/2001 eller placering af ansvar mellem Kommissionen og medlemsstaten efter artikel 5, stk. 2, i forordning 1681/94 i tilfælde af ufuldstændig inddrivelse)

- at der i forbindelse med systematiske fejl/uregelmæssigheder er truffet foranstaltninger til at identificere alle andre tilfælde af denne type og til at foretage de nødvendige korrektioner, eller at der er iværksat passende foranstaltninger til inddrivelse samt til at forhindre, at der konstateres nye fejl/uregelmæssigheder.

De fremlagte oplysninger skal omfatte:

- oversigtstabellen, som er omhandlet i punkt 1.2
- en liste over de tilfælde af fejl/uregelmæssigheder, der er behandlet som systematiske, og de anslåede berørte udgifter.

3.7. Frekvensen af fejl og uregelmæssigheder

Det skal angives, om der er en høj eller lav frekvens af fejl og uregelmæssigheder. Følgende skal bemærkes:

- Den anvendte norm, og den metode, der benyttes til bestemmelse af frekvensen af fejl/uregelmæssigheder og vurderingen af, om den anses for høj eller lav, bør angives udtrykkeligt. Der bør navnlig tages hensyn til fejlfrekvensen i stikprøvekontrollerne efter artikel 10. "Lav frekvens" kan angive, at de finansielle konsekvenser af fejlene/uregelmæssighederne anses for at ligge under et væsentlighedsniveau, som det uafhængige organ anser for passende for programmet, og derfor ikke er til hinder for, at der afgives en erklæring uden forbehold. "Høj frekvens" kan betyde, at tilliden til hele forvaltningskontrollsystemet er alvorligt svækket, og at der derfor ikke kan afgives en erklæring. Med henblik på at bestemme frekvensen skal der skelnes mellem kategorier af fejl af forskellig betydning (formelle/substantielle, finansielle konsekvenser, systematisk karakter m.m.).
- Det ovenfor nævnte væsentlighedsniveau bør generelt ikke overstige 2 % for at være i overensstemmelse med metodologien for Revisionsrettens revisionserklæring og de gældende retningslinjer for Kommissionens generaldirektørers årlige revisionserklæring. Der skal foreligge en særlig begrundelse, hvis der anvendes et højere niveau.
- De fejl og uregelmæssigheder, som det uafhængige organ skal tage hensyn til, er ikke kun dem, som findes ved artikel 10-kontrol, men også ved national kontrol og kontrol, der gennemføres af Kommissionen og Revisionsretten. Disse fejl og uregelmæssigheder er dog ikke medtaget ved fastlæggelsen af en fejlfrekvens for stikprøvekontrollen i henhold til artikel 10.

4. HVAD DET UAFHÆNGIGE ORGAN SKAL GØRE, NÅR DER ER PROBLEMER

I henhold til den vejledende model for afslutningserklæringen skal der afgives en udtalelse med forbehold, hvor der er visse hindringer for undersøgelsen, eller hvor der er problemer, som ikke er blevet behandlet tilfredsstillende. Der afgives ingen udtalelse, hvis der er fundet vigtige hindringer for undersøgelsen, eller hvis fejlfrekvensen er høj

Hvis afslutningserklæringen indeholder en udtalelse med forbehold, er der sandsynlighed for, at Kommissionen ikke er i stand til at betale den resterende del af støtten, der er anmodet om, øjeblikkeligt, og at afslutningen vil blive forsinket.

Selv om artikel 38, stk. 1, litra f), i forordning 1260/1999 også giver medlemsstaterne mulighed for at vedlægge en redegørelse for deres synspunkter, hvis de finder det nødvendigt, vil enhver afvigelse fra afslutningsorganets erklæring sandsynligvis kræve yderligere undersøgelse og forsinke afslutningsprocessen.

Det uafhængige organ bør derfor om muligt søge at sikre, at forvaltnings- og betalingsmyndighederne træffer de foranstaltninger, der gør det muligt at afgive en udtalelse uden forbehold. Fristen for fremlæggelse af afslutningsdokumenter, jf. punkt 3.2 i retningslinjerne for afslutning, skal under alle omstændigheder overholdes

4.1. Hindringer for det uafhængige organs undersøgelse

Det uafhængige organ skal afgøre, om de er af en sådan betydning, at der ikke kan afgives udtalelse, om de er af mindre betydning, men stadig kræver en udtalelse med forbehold, eller om de er af så ringe betydning, at et forbehold ikke er påkrævet.

Den afsluttende erklæring bør indeholde tilstrækkeligt med oplysninger til at understøtte konklusionen og de konsekvenser, der drages.

Til orientering:

- begrænsninger, som medfører, at der ikke kan afgives udtalelse, kan omfatte:
  - manglende mulighed for at kontrollere den minimale procentdel
  - manglende mulighed for at føre kontrol frem til de endelige modtagere
  - manglende mulighed for at kontrollere de vigtigste forvaltningsorganer eller de endelige støttemodtagere
  - alvorlige forvaltningssvagheder, over for hvilke der ikke er truffet modforanstaltninger
- begrænsninger, der medfører afgivelse af en udtalelse med forbehold, kan omfatte:
  - manglende mulighed for at gennemføre systematisk risikoanalyse ved udvælgelse af kontrolmateriale
  - manglende mulighed for at sikre, at kontrolmaterialet er repræsentativt
  - mangel på formelle procedurer til identifikation og behandling af systematiske problemer
  - utilfredsstillende kvalitet af kontrolrapporter i henhold til artikel 10 i forordningen
  - utilstrækkelig adskillelse af funktioner for personale, der gennemfører kontrol af udgifter i henhold til artikel 10.

Problemets omfang og det berørte udgiftsbeløb og den tilsvarende fællesskabsstøtte bør anslås. Det uafhængige organ kan konkludere, at der ikke er nogen konsekvenser for den endelige udgiftsanmeldelse, hvis det har kunnet godtgøre, at dette er tilfældet.

Kommissionen har ifølge artikel 17 i forordning 438/2001 beføjelse til at anmode en medlemsstat om at udføre supplerende kontrol, hvis det ikke er muligt for det uafhængige organ som helhed at give en positiv udtalelse på grund af betydelige svagheder i forvaltningen eller kontrollen eller de konstaterede uregelmæssigheders hyppighed.

4.2. Problemer, der ikke er behandlet tilfredsstillende

I punkt 3.6 er det angivet, hvad der menes med "behandlet tilfredsstillende".

Hvor der er fejl eller uregelmæssigheder eller systematiske problemer, der ikke er behandlet tilfredsstillende, bør der fremlægges oplysninger om tilfældet, herunder om problemets mulige systematiske karakter og omfang, samt om de berørte udgiftsbeløb og den tilsvarende fællesskabsstøtte. Det uafhængige organs udtalelse skal afgives under hensyntagen til ovenstående.

4.3. Høj frekvens af fejl/uregelmæssigheder

Hvis det uafhængige organ konkluderer, at der foreligger en høj fejlfrekvens, kan der ikke afgives udtalelse, heller ikke selv om de enkelte tilfælde er blevet behandlet tilfredsstillende. Dette skyldes, at en høj fejlfrekvens er et tegn på systematiske problemer hos forvaltnings- og kontrolorganerne. Det uafhængige organ bør i sin erklæring angive årsagerne til, at det konkluderer, at der er tale om en høj fejlfrekvens og give nærmere oplysninger om konstaterede fejl/uregelmæssigheder. Kommissionens tjenestegrene skal med de nationale myndigheder aftale, hvilke yderligere foranstaltninger der skal iværksættes med henblik på at bestemme udgiftsbeløbet under den interventionsform, der kan godkendes til medfinansiering. Det uafhængige organs konklusion kan begrænses til specifikke foranstaltninger eller specifikke formidlende organer, i hvilket tilfælde det pågældende udgiftsbeløb bør angives.

Bilag 3

Eksempel på beregning af det endelige bidrag

(SE VEDLAGTE EXCEL-DOKUMENT)